Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 16.2.2022

E 143/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Ennakkovaikuttaminen: Multimodaalisten digitaalisten liikkumispalveluiden edistäminen EU:ssa

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä Suomen ennakkovaikuttamisesta multimodaalisten digitaalisten liikkumispalveluiden edistämiseksi EU:ssa. E-kirjeessä E 143/2021 vp on määritelty ne kannat, joiden mukaisesti Suomi pyrkii vaikuttamaan Euroopan komission multimodaalisia digitaalisia liikkumispalveluja koskevaan lainsäädäntöaloitteeseen, joka on tarkoitus julkaista vuoden 2022 loppupuolella.

KKV pitää komission käynnistämää hanketta kannatettavana. On tärkeää, että multimodaalisten liikkumispalveluiden markkinoiden kehitystä seurataan ja markkinoilla havaittuihin ongelmiin pyritään puuttumaan. Vaikka osaan komission ongelmallisiksi tunnistamista menettelyistä saattaisi olla mahdollista puuttua myös kilpailulainsäädännön nojalla, KKV suhtautuu myönteisesti suunniteltuun erityissääntelyyn, jolla tuetaan uusien markkinoiden ja palveluiden kehittymistä ja edistetään rajat ylittävää kauppaa.

KKV yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, ettei uusi lainsäädäntö saisi johtaa kuluttajan valinnanmahdollisuuksien vähenemiseen tai estää lisäarvoa tuottavien palvelujen tarjoamista markkinoilla. KKV haluaa korostaa, että uuden liiketoiminnan ja palveluiden kehittymistä tukevien toimenpiteiden ohella sääntelyn tulisi ottaa huomioon myös heikkojen ja haavoittuvien kuluttajaryhmien tarpeet. Vaikka multimodaalisilla liikkumispalveluilla tavoitellaan monia kuluttajaa hyödyttäviä asioita, heikot ja haavoittuvat kuluttajaryhmät eivät välttämättä pysy digitaalisessa kehityksessä mukana. KKV:n näkemyksen mukaan matkalippuja pitäisi myydä jatkossakin monikanavaisesti.

KKV pitää myös valtioneuvoston selvityksessä esiin nostettuja multimodaalisten liikkumispalveluiden käyttäjälähtöisyyttä, saumatonta matkustuskokemusta ja matkustajan oikeuksien toteutumista koskevia tavoitteita kannatettavina. On tärkeää, että digitaaliseen identiteettiin liittyvien uusien mahdollisuuksien hyödyntämisen ohella varmistetaan, että matkustaminen on jatkossakin mahdollista anonyyminä.

KKV:ssa on ollut hiljattain vireillä epäiltyä määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskeva asia, jossa on arvioitu liikkumispalvelun tarjoajan menettelytapoja suhteessa sen lipputuotteita jälleenmyyvään multimodaalisten liikkumispalveluiden tarjoajaan. KKV:n selvitysten ja asiaan liittyvien yhteydenottojen perusteella voidaan todeta, että eri liikkumispalveluita koskevien olennaisten tietojen ja lipputuotteiden saatavuuden varmistaminen sekä

matkalippujen jälleenmyyntiehtojen tarkentaminen ovat keskeisimpiä keinoja sujuvoittaa uusien multimodaalisten palveluiden lanseeraamista markkinoilla. Sääntelyn noudattamisen valvontaa ja mahdollisia sanktioita koskevien säännösten tulisi myös varmistaa tehokas ja oikea-aikainen puuttuminen mahdollisiin epäkohtiin.

KKV suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti siihen, että erityissääntelyllä pyritään rajoittamaan liikkumispalveluiden tarjoajien mahdollisuutta asettaa sopimuskumppaneilleen matkalippujen jälleenmyyntiä koskevia rajoituksia. KKV:n näkemyksen mukaan sääntelytoimia suunniteltaessa tulisi kuitenkin määritellä selkeästi, millaiset käytännöt ja ehdot ovat tosiasiassa haitallisia jälleenmyyntiin kohdistuvia rajoituksia ja millaiset taas sellaisia välttämättömiä vähimmäisehtoja, jotka edistävät osaltaan markkinoiden toimivuutta ja varmistavat, että palvelut ovat myös kuluttajan kannalta luotettavia ja toimivia. Jatkovalmisteluissa olisi myös perusteltua selvittää tarkemmin markkinatoimijoiden tulonjakomalleihin liittyviä haasteita ja mahdollisia sääntelytarpeita. KKV:n käsityksen mukaan markkinatoimijat ovat kokeneet kotimaisen lainsäädännön olevan tulkinnanvaraista muun muassa rajapintojen käytöstä perittäviin korvauksiin, lippujen jälleenmyynnistä maksettaviin myyntikomissioihin sekä asiakkaiden tunnistautumista koskeviin käytäntöihin liittyen.

KKV haluaa lopuksi kiinnittää huomiota valtioneuvoston selvityksessä esitettyyn kantaan, jonka mukaan "*[m]ultimodaalisten digitaalisten liikkumispalveluiden sääntelyn tulee edistää kilpailua sekä osaltaan varmistaa selkeä säädösperusta lainsäädännön puitteissa tehtävälle kilpailijayhteistyölle rajanvetona kiellettyyn kilpailijoiden väliseen yhteistyöhön*". KKV korostaa, että erityislainsäädäntöä laadittaessa tulee ottaa huomioon perussopimuksen mukaiset kilpailijoiden välistä yhteistyötä koskevat yleiset periaatteet. Elinkeinonharjoittajien välisen yhteistyön kilpailuoikeudellinen arviointi perustuu koko unionin alueella Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 101 artiklan sekä sen kanssa aineellisesti yhteneväisten kansallisten säännösten soveltamiseen. SEUT 101.1 artiklassa kielletään elinkeinonharjoittajien keskinäiset menettelyt, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun rajoittuminen. SEUT 101.3 artikla sekä sen soveltamiseen perustuvat ryhmäpoikkeusasetukset sallivat kuitenkin jo nykyisellään sellaisen kilpailijoiden välisen yhteistyön, josta aiheutuvat hyödyt ylittävät siitä seuraavat kilpailunvastaiset vaikutukset.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Janette Wuolle
asiantuntija

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ